

Overzicht, inzicht en een passend pensioen

Vereniging voor Pensioenrecht

Johan de Groot
Hoofd Afdeling Transparantietoezicht Financiële Producten

8 juni 2010

Inhoud

1. De temperatuur in Pensioenland
2. De rol van de AFM
3. Overzicht: UPO- tijdigheid en juistheid
4. Inzicht: interesse deelnemer, startbrief en toeslagenlabel
5. Passend pensioen: kosten en resultaten
6. Vooruitblik naar effectievere communicatie

1. De temperatuur in Pensioenland

- Kredietcrisis leidt massaal tot herstelplannen, indexatie vaak beperkt.
- Zorgen over betaalbaarheid (Cie-Goudzwaard), beleggingsbeleid (Cie-Frijns) en prudentiële uitgangspunten (Cie-Don, DNB).
- Toegenomen aandacht vanuit politiek en deelnemers.
- Wat gaat dit betekenen voor: de inhoud van het pensioencontract, het beleggingsbeleid, het landschap van uitvoerders, de interne governance ?
- AFM: aandacht nodig voor communicatie, kosten, pensioenadvies, verwachtingskloof bij de deelnemer.
- Verzekeraars: compensatie voor te hoge kosten.
- Minister Donner: reëel kader mogelijk maken naast nominaal kader.
- Sociale partners: politieke impasse benutten.
- **Deelnemer: wat betekent dit allemaal voor mij ?**

2.1. De rol van de AFM: taak en ambitie

- **Pensioenwet: toezicht op juistheid, tijdigheid en begrijpelijkheid/ duidelijkheid van informatieverplichtingen**
- **Speerpunt 2010: hoogte en risico's pensioenen worden transparant**
- **Projecten en activiteiten onder drie noemers: overzicht, inzicht en een passend pensioen**
- **Pensioentoezicht heeft dwarsverbanden met Wft-toezicht.**

2.2. De rol van de AFM: activiteiten tot dusverre

- Self assessments pensioenfondsen en verzekeraars
- Onderzoeken tijdigheid, juistheid en begrijpelijkheid UPO's
- Onderzoek juistheid, volledigheid en begrijpelijkheid startbrieven
- Onderzoek zorgplicht bij premiereregelingen met beleggingsvrijheid
- Onderzoek kostentransparantie bij premie-overeenkomsten
- Doorrekening premie-overeenkomsten
- Onderzoek kwaliteit advisering pensioenregelingen
- Modelbrief over financiële crisis ipv toeslagenlabel
- Marktonderzoek en verkennende analyse waardeoverdracht
- Rapport 'Geef Nederlanders pensioeninzicht' (verwachtingskloof)
- Veel normoverdracht, focus op begrijpelijkheid en aandacht voor de deelnemer
- Enkele handhavingssdossiers uit diverse onderzoeken

Doel: marktbreed beeld, zichtbare handhaving, focus op specifieke problemen

3.1. Overzicht: UPO- tijdigheid

- **Self assessments 2009: 17 van 31 verzekeraars niet op tijd (=31/12) in 2008, 10% van de pensioenfondsen niet op tijd**
- **Beleidsregel in 2009: tijdig = uiterlijk 30 september**
- **Tijdigheid onderzoek 2009-2010:**
 - **steekproef pensioenfondsen UPO 2009: 16 van de 19 OK;**
 - **representatieve steekproef: 20 van de 25 uitvoerders op tijd**
- **Na 30-9-2010 nieuwe steekproef.**

Beeld: in korte tijd sterk verbeterd gezien aanscherping norm, klein deel blijft nog achter.

3.2 Overzicht: UPO- juistheid

- In 2008 rechtstreeks verzekerde regelingen (verzekeraars)
- 2009: 31 pensioenfondsen, steekproef van UPO 2008
- 2010: nieuwe steekproef (risico-georiënteerd) pensioenfondsen en verzekeraars, betreft UPO 2009.
- Bij veel uitvoerders vragen over getallen op UPO; hoor en wederhoor; vaak bijzonderheden in regelingen; nog geen conclusies getrokken!
- Wel duidelijk: het is erg complex!
- Samenwerking met DNB

4.1. Inzicht: UPO- interesse

- **Onderzoek bij 563 actieve deelnemers**
 - **75% van de deelnemers heeft interesse voor pensioen**
 - **85% van de deelnemers vindt het UPO “belangrijk”**
 - **64 % van de deelnemers geeft aan dat zij het UPO niet of slechts vluchtig lezen**
 - **verband tussen UPO en bepaalde life events niet duidelijk**
 - **UPO is belangrijk, maar wordt niet goed gelezen en zet de deelnemer niet aan tot actie**
- ⇒ **1. Verbeteren UPO-model**
- ⇒ **2. Activeren van deelnemer**

4.2. Inzicht: startbrief

Startbrief

- **Volledigheid v. begrijpelijkheid**
- **39 Pensioenfondsen en 8 verzekeraars**
- **Compliancemetings: 55 startbrieven onderzocht**
 - niet één van de startbrieven is volledig
 - begrijpelijkheid vaak niet toereikend & weinig deelnemersonderzoek
- **Consumentenonderzoek**
 - meer aandacht nodig voor risico's, premieovereenkomst, nabestaandenpensioen op risicobasis
 - help deelnemer bij waardeoverdracht
 - beperk lengte startbrief en beperk gebruik jargon

4.3. Inzicht: toeslagenlabel

- **Toeslagenlabel heeft weinig supporters. Vragen o.a.:**
 - **biedt het wel inzicht ?**
 - **is scope (alleen indexatie) niet te beperkt ?**
- **In 2009 modelbrief als alternatief vanwege bijzondere omstandigheden**
- **Verbreiding tot kwaliteitslabel bespreken**

- **Matrixteksten:**
 - **lastig te begrijpen formuleringen**
 - **veel verzoeken tot afwijkingen- tijdsbeslag AFM en wachttijd uitvoerders**

5.1. Passend pensioen: kostentransparantie

- 38 pensioenfondsen & 5 verzekeraars
- 7% voldeed aan alle vereisten
- 56% geen overzicht van de kosten
- Informatie vaak verspreid in de startbrief en/of brochure
- Geen kosten zelden gemeld
- Hoogte: van 0 tot 35 cent per beschikbare euro aan premie
- Gemiddeld: van iedere euro premie 79 cent voor opbouw
- 21 cent: 16 cent kosten en 5 cent risicopremies

5.2. Passend pensioen: pensioenadvies MKB

- **Zeer slecht tot matig advies (31% zeer slecht, 44% slecht, 19% matig, 6% redelijk);
16 pensioenadviseurs, 42 adviesdossiers**
- **Onvoldoende informatie inwinnen over financiële positie, risicobereidheid
doelstellingen, kennis en ervaring werkgever**
- **Advies sluit onvoldoende aan bij ingewonnen informatie**
- **Onvoldoende vastlegging**
- **Resultaat: pensioenregelingen voldoen niet aan gewekte verwachtingen**

- **AFM: leidraad- oproep aan verzekeraars om producten kritisch te toetsen- oproep aan
werkgevers om meer verantwoordelijkheid te nemen**

5.3. Passend pensioen: doorrekening premie-overeenkomsten

- **Uitkomsten variëren sterk**
- **Hoge kosten en verzekeringspremies zetten OP sterk onder druk**
- **Bij vlakke staffel kan OP meer dan halveren tov maximale inleg**
- **Deelnemers lopen forse risico's (beleggings-, inflatie-, langlevens-, marktrente-, looptijd-); deze zijn lastig af te dekken en hebben grote invloed op het pensioen.**
- **Vergelijking met toetsnorm**
- **AFM: verzekeraars, kijk ook naar productinformatie**

6.1. Naar een effectievere communicatie

Overzicht

- Invoering Pensioenregister per 1-1-2011
- AFM controleert op juistheid en tijdigheid UPO

Inzicht

- UPO-model wordt verbeterd
- Guidance AFM informatievoorziening in 2010
- Verbeteringen binnen huidig wettelijk kader mogelijk: zie bevindingen AFM
- Kansen bij evaluatie informatiebepalingen Pensioenwet
- Menukaart: vereenvoudiging regelingen, kwaliteitslabel, stoplichtbrief, meer 'principle based' regelgeving, beschikbaarheid advies voor deelnemer.
- Grote vraag blijft: zorgen voor interesse en kennis bij deelnemer. Alle goede ideeën welkom, b.v. actievere rol werkgever, 'APK-gesprek' over pensioensituatie.

6.2. Naar een effectievere communicatie (vervolg)

Passend pensioen:

- Deskundigheidseisen pensioenadvies
- Normoverdracht adviseurs
- Kostenbeheersing door vereenvoudiging regelingen, professionalisering en rationalisering uitvoering
- Overleg sociale partners

Risico: te veel praten, te weinig doen.